

Handläggare
Albin Lindström
Telefon: 08-508 47 998

Till
Arbetsmarknadsnämnden
den 21 april 2020

Ärende 6

Yttrande över remiss av ”Motion om att utreda i vilken utsträckning utrikesfödda kvinnor får ta del av stadens arbetsmarknads- och etableringsinsatser”

Remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2020/277

Arbetsmarknadsförvaltningens förslag till beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande över remissen

Karin Uddén
arbetsmarknadsdirektör

Karin Eriksson-Bech
utvecklingschef

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat ärendet *Motion om att utreda i vilken utsträckning utrikesfödda kvinnor får ta del av stadens arbetsmarknads- och etableringsinsatser (KS 2020/277)*, av Rashid Mohammed (V), till arbetsmarknadsnämnden för yttrande. I motionen föreslås att kommunfullmäktige beslutar att staden ska utreda i vilken utsträckning utrikesfödda kvinnor får ta del av stadens arbetsmarknads- och etableringsinsatser.

Huvuddelen av den målgrupp som beskrivs i motionen får sina insatser från Arbetsförmedlingen som är ansvarig för etableringen av nyanlända. Arbetsmarknadsförvaltningen anser att en utredning av utrikesfödda kvinnors tillgång till de arbetsmarknadsinsatser som erbjuds inom staden kan förstås göras men med en medvetenhet om att stadens insatser träffar en förhållandevis liten del av den målgrupp som motionären beskriver och avser.

Med det sagt så bedriver arbetsmarknadsnämnden ett omfattande arbete för målgruppen men det är en ganska liten del av den totala

målgruppen utrikesfödda kvinnor. Om staden ändå önskar en tydligare bild av stadens arbetsmarknadsinsatser för målgruppen kan en utredning självklart genomföras. Arbetsmarknadsnämnden föreslås hänvisa till detta tjänsteutlåtande som svar på rubricerad remiss.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har överlämnat motion (KS 2020/277) av Rashid Mohammed (V) om att utreda i vilken utsträckning utrikesfödda kvinnor får ta del av stadens arbetsmarknads- och etableringsinsatser. Remisstiden sträcker sig fram till den 19 maj 2020.

Motionen har även skickats som remiss till stadsledningskontoret, socialnämnden, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, Älvsjö stadsdelsnämnd och Sveriges Kvinnolobby

Ärendet

I motionen beskrivs utrikesfödda kvinnor som en grupp som har särskilt svårt att ta sig in på den svenska arbetsmarknaden, framförallt de utrikesfödda kvinnor som även har en bristfällig utbildning. Arbetslösheten började under 2019 att stiga och ökningen är nästan uteslutande bland utrikesfödda kvinnor med kort utbildning. Motionen pekar på de svårigheter som målgruppen möter på arbetsmarknaden och visar på att integrationspolitiken saknar ett tydligt jämställdhetsperspektiv och att det finns brister i individanpassningen som behöver stärkas.

Kommunfullmäktige föreslås därför besluta att staden ska utreda i vilken utsträckning utrikesfödda kvinnor får ta del av stadens arbetsmarknads- och etableringsinsatser.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom utvecklings- och utredningsstaben vid arbetsmarknadsförvaltningen.

Arbetsmarknadsförvaltningens synpunkter och förslag

Kvinnor långt ifrån arbetsmarknaden är en sedan länge prioriterad målgrupp för arbetsmarknadsförvaltningen, då forskning och erfarenhet visat att framförallt utrikes födda kvinnor är en av de grupper som har svårast att etablera sig på arbetsmarknaden. Dessutom har utrikesfödda kvinnor oftare än utrikesfödda män hälso- problem, låg utbildning och tar större ansvar för barn och familj. Det är därför särskilt viktigt att fokusera och prioritera på utrikesfödda kvinnors situation på arbetsmarknaden.

I forskningen och i stadens egen *Kommission för ett socialt hållbart Stockholm* identifierades ett antal förklaringsfaktorer som skapar hinder för deltagande på arbetsmarknaden för utrikesfödda. Bland dessa återfinns förklaringsfaktorer som låg utbildningsnivå, bristande arbetslivserfarenhet, svårigheter att validera utbildning och erfarenhet, svaga sociala nätverk, diskriminering, ohälsa och tillgången till insatser.

Arbetsmarknadsförvaltningen har en medvetenhet kring dessa förklaringsfaktorer och hur de påverkar målgruppernas möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden.

Jämställdhetsaspekter

Den granskning gjord av Riksrevisionen som hänvisas till i motionen utifrån slutsatsen att integrationspolitiken saknar ett tydligt jämställdhetsperspektiv har i första hand undersökt de etableringsinsatser som Arbetsförmedlingen ansvarar för och har inte analyserat kommunernas integrationsarbete.

Forskningen visar på att de insatser som ges till utrikesfödda ofta varierar och slår olika mot exempelvis kvinnor och män. Dels förklaras skillnaderna med att regelverkens innehåll och utformning genomsyras av ett formellt likvärdighetsperspektiv. Regelverken skulle behöva bli mer differentierade och individanpassade för att bidra till ökad jämställdhet.

Vilka insatser som ges åt kvinnor respektive män tenderar också att variera. Könsfördelningen bland deltagarna i subventionerade anställningar är ojämn och män får i större utsträckning anställningsstöd, medan kvinnor i högre grad anvisas till rehabilitering och arbetsförberedande utbildningar. Anledningen till skillnaderna står att finna i både individuella och strukturella förklaringar. Kvinnors möjligheter att delta i etableringen påverkas bland annat av ohälsa, familjesituation samt utbildnings- och yrkesbakgrund, men också av vilka typer av insatser som erbjuds, myndighetens bemötande, föräldraförsäkringens utformning samt diskriminering bland arbetsgivare.

Staden och arbetsmarknadsförvaltningen har kunskap för att arbeta med målgruppen utrikesfödda kvinnor. Personalen har en medvetenhet kring jämställdhetsfrågor, alla enheter inom Jobbtorg Stockholm har fått utbildning i normkritiskt förhållningssätt och MR-coacher finns på enheterna inom Jobbtorg Stockholm.

Det finns dock skillnader mellan könen även inom stadens arbetsmarknadsinsatser, då kvinnor inte kommer ut i sysselsättning i samma utsträckning som män. Någon omfattande analys av orsakerna kring skillnaderna har dock inte gjorts.

Arbetsmarknadsförvaltningens insatser för målgruppen

Som tidigare nämnts är kvinnor långt ifrån arbetsmarknaden en prioriterad målgrupp för arbetsmarknadsförvaltningen. Under 2019 nådde arbetsmarknadsförvaltningen exempelvis 767 kvinnor som identifierats som långt ifrån arbetsmarknaden och som inte omfattas av de uppsökande uppdragen inom det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) och Ingång 20-29 år. Samtliga har erbjudits vägledning. 216 av dessa har vid ett senare tillfälle besökt jobbtorgen och fått stöd med exempelvis att skriva ansökningshandlingar eller till insats inom Arbetsförmedlingen eller vuxenutbildningen. Många har erbjudits samtal med studie- och yrkesvägledare, fått information om studiestartsstöd och fått hjälp att gå vidare med ansökan.

Under 2019 har arbetsmarknadsförvaltningen i samarbete med Restaurangakademien i Stockholm tagit fram en utbildningsmodul i syfte att erbjuda kvinnor långt ifrån arbetsmarknaden kompetensutveckling inom restaurangbranschen. 18 kvinnor har diplomerats till kockassistenter.

Då de flesta inom målgruppen saknar försörjningsstöd och av den anledningen inte är berättigade till längre insatser inom Jobbtorg Stockholm, består stödet oftast av endast vägledning. Behovet av vägledning är samtidigt stort eftersom många saknar grundläggande information för att ta nästa steg mot arbete eller studier. Många kvinnor uppger att de fått bra hjälp och information som de inte hade kännedom om innan.

Staden deltar i projektet FAB (Fast Track Action Boost) som är finansierat av EU-kommissionens Easi-fond. Projektet löper fram till 31 januari 2021. Projektets syfte är att byta erfarenheter kring insatser för nyanlända flyktingar, men särskilt fokus kvinnor. Insatsen *Stadsdelsmammor* är en del av FAB och innebär att kvinnor som är berättigade till lönesubventioner genom Arbetsförmedlingen anställs av Stockholms stad som Stadsdelsmammor.

Stadsdelsmammorna anställs inledande på ett år, med eventuell möjlighet för ett andra år. Anställningen inleds med en skraddarsydd utbildning som anordnas av staden, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan samt Stockholms läns landsting

gemensamt. Utbildningen samordnas av arbetsmarknadsförvaltningen.

Uppdraget för ”mammorna” är att bedriva uppsökande arbete bland kvinnor med hemmavarande barn och som är arbetslösa. Syfte är att kunna guida personer att ta rätt kontakt i samhällssystemet, att få ett ökat förtroende för myndigheter och att motiveras till att ta nästa steg i riktning mot arbetsmarknaden, samt att bidra till att öka kunskaper om utbildningssystemet, och om hälsa, kost och motion. Ytterligare ett viktigt syfte är att genom information bidra till att flera barn inom socioekonomiskt utsatta områden börjar på förskola. Under 2019 har totalt 17 Stadsdelsmammor varit anställda. Anställning har skett löpande, liksom att några har avslutat sin anställning under året. Från augusti fram till december 2019 träffade stadsdelsmammorna 1 660 personer varav de flesta var kvinnor.

Förslag om att utreda i vilken utsträckning utrikesfödda kvinnor får ta del av stadens arbetsmarknads- och etableringsinsatser

Utrikesfödda kvinnor och kvinnor inom etableringen är inte en självklar målgrupp för stadens arbetsmarknadsinsatser då staden i huvudsak riktar sig till personer som har försörjningsstöd. Huvuddelen av den målgrupp som beskrivs i motionen får sina insatser från Arbetsförmedlingen som är ansvarig för etableringen av nyanlända. Staden har inte någon större möjlighet att påverka vilka lösningar Arbetsförmedlingen har eller utvecklar för att förbättra stödet till målgruppen i sin helhet.

En utredning av utrikesföddas tillgång till de arbetsmarknadsinsatser som erbjuds inom staden kan förstås göras men med en medvetenhet om att stadens insatser träffar en förhållandevis liten del av den målgrupp som motionären beskriver och avser. Staden har inget uppdrag eller lagstöd för att erbjuda arbetsmarknadsinsatser för alla utrikesfödda kvinnor med kort utbildning då detta är ett tydligt statligt uppdrag till arbetsförmedlingen.

Med det sagt så bedriver arbetsmarknadsnämnden ett omfattande arbete för målgruppen i enlighet med beskrivningen ovan men det är en ganska liten del av den totala målgruppen utrikesfödda kvinnor. Om staden ändå önskar en tydligare bild av stadens arbetsmarknadsinsatser för målgruppen kan en utredning självklart genomföras.

Arbetsmarknadsnämnden föreslås hänvisa till detta tjänsteutlåtande som svar på rubricerad remiss.

Bilaga

1. Motion om att utreda i vilken utsträckning utrikesfödda kvinnor får ta del av stadens arbetsmarknads- och etableringsinsatser